

PRIOPĆENJE ZA MEDIJE

U četvrtak, 14. veljače 2019. u 9:30 sati, u Velikoj vijećnici Sveučilišta u Zagrebu održan je skup ***Hrvatska u raljama klijentelizma: politike, postupci i posljedice trgovanja institucionalnom moći*** u organizaciji Centra za demokraciju i pravo Miko Tripalo. Na skupu su govorili istaknuti članovi, suradnici i prijatelji Centra Miko Tripalo. Skup je održan u dva modula kojima je prethodila uvodna riječ predsjednika Upravnog odbora **Tvrtka Jakovine** i predsjednika Skupštine Centra Miko Tripalo, ujedno voditelja i moderatora skupa, **Gorana Radmana**. Tijekom prvog modula sudionici su raspravljali o konceptualnim i metodološkim karakteristikama klijentelizma u Hrvatskoj, dok su tijekom drugog modula analizirali klijentelizam kao popratnu pojavu neispravne implementacije brojnih javnih politika, odnosno načine na koje se može spriječiti njegovo pogubno djelovanje na politički sustav i društvo.

Na početku skupa, **Tvrtko Jakovina** je pozdravio sve prisutne, te je naglasio ulogu Centra Miko Tripalo kao *think thank-a* koji se bavi svakodnevnim političkim, ekonomskim i društvenim pitanjima, te o njima raspravlja interdisciplinarno i na cijelovit način, što uključuje i problem klijentelizma. **Goran Radman** je iskazao zadovoljstvo što skupu prisustvuje velik broj istraživača i znanstvenika koji su dali doprinos samoj organizaciji i realizaciji skupa. Naglasio je da je klijentelizam tema koja privlači pažnju svih generacija zbog posljedica koje ima za budućnost hrvatskoga društva. Jednako tako, istaknuo je da se o problemu klijentelizma počelo raspravljati javno i u političkim krugovima, te da Centar Miko Tripalo ima važnu ulogu foruma koji ujedinjuje stručnjake i raspravlja o popratnim pojavnim oblicima klijentelizma, poput problema korupcije i nepotizma.

Kristijan Kotarski je održao uvodno izlaganje na temu Hrvatske kao stranački zarobljene i slabe države. U svome izlaganju diferencirao je pojmove korupcija i klijentelizam, te naglasio kako je u Hrvatskoj od prvih izbora prisutna koncentracija čak 63% svih mandata u rukama dvije najveće stranke. Ustvrdio je da je HDZ stranka koja je od svoga osnivanja osvojila daleko najviše mandata od svih ostalih stranka u tranzicijskim ekonomijama. Istovremeno, njegovo je istraživanje pokazalo da čak 41% ispitanika u Hrvatskoj smatra da je potrebno imati stranačke veze za uspjeh, što je daleko najveći postotak u Europskoj uniji. Klijentelizam vidi i u načinu djelovanja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave pa tako uočava da što je neka županija manje razvijenija, to je veća potpora HDZ-u i veća zaposlenost u javnom sektoru. Kao moguće rješenje vidi promjenu načina financiranja političkih stranaka čime bi se uredio postupak i povećala transparentnost od dosadašnjeg sustava u kojem stranke oko 75% svojih prihoda dobivaju iz državnog proračuna.

Valentina Vučković i **Ružica Šimić Banović** ponudile su tezu da Hrvatska uvodi reforme za vrijeme krize, što je u suprotnosti sa općeprihvaćenim stavom da se reforme uvode kada to dozvoljavaju povoljni makroekonomski uvjeti. Osim toga, kao rezultat klijentelizma istaknule su nisko povjerenje Hrvata u političke institucije. **Velibor Mačkić** raspravljao je o klijentelizmu na području brodogradnje, te je došao do zaključka da država povećava jamstva brodogradilištima u izbornim godinama. **Vuk Vučković** je argumentirao da je klijentelizam široko rasprostranjen u lokalnoj samoupravi, odnosno da građani nagrađuju proračunski populizam i povećavanje dugova, što podupire njegovu tezu da korumpirani gradonačelnici imaju veće šanse za reizbor. **Anka Kekez** je analizirala klijentelizam na primjeru socijalnih usluga, točnije pomoći i njegi u kući, dok je **Mačkić** u suradnji s **Petrom Sorićem** definirao klijentelizam kao, između ostalog, rezultat loše poduzetničke aktivnosti.

U drugom modulu, **Dora Kršul** je naglasila ulogu klijentelizma u akademskoj zajednici koja se često brani tezom autonomije sveučilišta, te je ustvrdila da se upravljački vrh akademske zajednice svjesno odlučio za neodgovornost i klijentelizam. **Vlasta Ilišin** je u svome istraživanju dokazala da mladi Hrvati najčešće od svih građana Europske unije opravdavaju korištenje veza i poznanstava pri nalaženju posla i da kontinuirano opada percepcija meritokratskih načela u društvu što dovodi do prevladavajuće kulture oportunizma. **Snježana Banović** istaknula je da je hrvatska kulturna politika postala polje ideološko-političke kontrole i autocenzure, ne prostor obogaćivanja društva. **Dražen Lalić** analizirao je klijentelizam u nogometu i rekao da je u hrvatskom društvu nogomet često sluga politike, ali da je politika nerijetko sluškinja nogometa. **Josip Kregar** smatra da država često legitimira sebičnost, te da obrazovanje i stručnost ne igraju nikakvu ulogu. Tvrdi da Hrvatska nije uspjela u procesu modernizacije i europeizacije. **Saša Leković** smatra da novinari moraju biti bezuvjetna brana klijentelizmu, dok je **Ivan Markešić** upozorio na slanje političkih poruka predstavnika Katoličke crkve prije izbora. **Dario Čepo** je ponudio pesimističnu prognozu hrvatske politike unatoč ulasku u Europsku uniju, naglasivši pritom neuspješnu politiku uvjetovanja Europske unije tijekom pregovora koji ne vode istinskoj probrazbi institucija.